

Q.P. Code : **18125**

(3 Hours)

[Total Marks :100

- N.B.** (1) All questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the right indicate **full marks**
(3) Answers to **both** the sections should be written in the same **answer book**.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**): 8
- a. HRP
 - b. Stress Interview
 - c. Grading Method.
 - d. Induction Training
 - e. Job specification
 - f. Horn effect
 - g. Assessment Centres
 - h. Attitude tests
2. Answer the following (any **two**): 16
- a. Define Human Resource Management. What are the functions of Human Resource Management?
 - b. Describe the process of HRP briefly.
 - c. What is Recruitment? Discuss the sources of recruitment?
3. Answer the following (any **two**): 16
- a. What is an Interview? Explain its role in the selection process.
 - b. Discuss the various training methods briefly.
 - c. Explain the traditional methods of performance appraisal.
4. Write short notes on (any **two**): 10
- a. Changing business environment of HRM.
 - b. Steps involved in selection process
 - c. Requirement of successful management development programme.
 - d. Benefits of Performance Appraisal.
5. Explain the following terms in brief (any **four**): 8
- a. Informal Group
 - b. Self-esteem needs

- c. Theory X
- d. Human Relations
- e. Oral communication
- f. Non-monetary motivation
- g. Laissez-faire Leader
- h. Group conflict

6. Answer the following (any two): 16
- a. What is a Group? Explain various types of groups.
 - b. Discuss the measures to improve human relation in an organisation
 - c. Explain Herzberg's two-factor theory of motivation.
7. Answer the following (any two): 16
- a. What is employee morale? What are the factors affecting employee morale?
 - b. Suggest suitable measures to reduce the barriers in communication.
 - c. Discuss the qualities of a good leader.
8. Write short notes on (any two): 10
- a. Tools of conflict management.
 - b. Changing nature of human needs
 - c. Situational approach to leadership
 - d. Importance of informal communication to management

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात
 - (३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
 - (४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग - १

१. खालील संज्ञांचे चार ते पाच वाक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणतीही चार) : ८
- (अ) मानवी संसाधन नियोजन
 - (ब) आघात मुलाखत

- (क) श्रेणियन पध्दती
- (ड) परिचयात्मक प्रशिक्षण
- (ई) कार्य निकष
- (फ) होर्न इफक्ट
- (ग) मूल्यांकन केंद्र
- (ह) वृत्ती चाचण्या

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :

१६

- (अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची कार्ये कोणती.
- (ब) मानवी संसाधन नियोजनाच्या टप्यांचे वर्णन करा.
- (क) कर्मचारी भरती म्हणजे काय ? कर्मचारी भरतीच्या स्रोतांची चर्चा करा.

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :

१६

- (अ) मुलाखत म्हणजे काय ? कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील मुलाखतीची भूमिका स्पष्ट करा.
- (ब) कर्मचारी प्रशिक्षणाच्या विविध पध्दतींची चर्चा करा.
- (क) कार्यसिध्दी मूल्यमापनाच्या पारंपारिक पध्दती स्पष्ट करा.

४. टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :

१०

- (अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाचे बदलते व्यावसायिक पर्यावरण
- (ब) कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्पे
- (क) यशस्वी मानवी संसाधन विकास कार्यक्रमाची गरज
- (ड) कार्यसिध्दी मूल्यमापनाचे फायदे

विभाग - २

५. खालील संज्ञांचे चार ते पाच वाक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणतीही चार) :

८

- (अ) अनौपचारिक गट
- (ब) आत्मविकासाच्या गरजा

- (क) क्ष सिध्दांत
- (ड) मानवी संबंध
- (ई) मौखिक संदेशवहन
- (फ) आर्थिकेत्तर अभिप्रेरणा
- (ग) स्वैरगामी नेतृत्व
- (ह) गटसंघर्ष

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :

१६

- (अ) गट म्हणजे काय ? गटाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (ब) मानवी संबंध सुधारण्यासाठी योग्य उपायांची चर्चा करा.
- (क) हर्जबेग यांचा दोन घटक अभिप्रेरणा सिध्दांत स्पष्ट करा.

७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :

१६

- (अ) कामगारांचे मनोधैर्य म्हणजे काय ? कामगारांच्या मनोधैर्यावर परिणाम करणारे घटक कोणते ?
- (ब) संदेशवहनातिल अडथळे कमी करण्यासाठी उपाय सुचवा.
- (क) उत्तम नेताच्या गुणांची चर्चा करा.

१०

८. टिपा लिहा (कोणतीही दोन) :

- (अ) संघर्ष व्यवस्थापनाचे उपाय
- (ब) मानवी गरजांचे बदलते स्वरूप
- (क) नेतृत्वाचे परिस्थिती दृष्टीकोन
- (ड) अनौपचारिक संदेशवहनाचे व्यवस्थापनातील महत्व
